

להבריק את הקוביה

אחרי ויאטנאם הגיע תור הקהילה הוואטנאמית בסרט חדש

אמריקה עוד לא גמרה עם ויאטנאם. אמנם המלחמה הסתיימה וגם הסרטים המתארים אותה הם ספורים, אבל עדיין קשה להבין את הקהילה הוואטנאמית בלוס-אנג'לס.

להבריק את הקוביה, סרט חדש, עוסק בפליטי ויאטנאם. אחי הכוכבים הם מי שעשו את חקלה ויפלאה. מאד הכוכבים הוא מי שעשה את חקלה הלבבוח והבימאי הוא אוסטרלי בשם גרם קליפורד, שעשה את פראנטיס.

התעוררות עויבת אחרי בן קליפורניה הסרוד בכעיות אופייניות חלק זה של יכשת אמריקה — הוא עוסק בשיכולול טכניקת החלוקה על סקייטבורד, עד שיום בהיר אחד נהרג אחיו בתאונה קטלנית. הוא מתחיל לחשוד שזאת לא היתה תאונה כלל, ומכאן מתחיל סיפור-מתח מפותל שבו העורה היחידה המוגשת לגיבור, היא מידי שוטר קשה-עורף.

קהל היעד: חסידי סקייטבורד האוהבים סירטי פעולה.

באמריקה יש רבים כאלה.

חדר

חובה לראות:

תל-אביב: החנינה של באבם, בוקר טוב ויאטנאם, קפה בנדד, כפר קטן שלי, מסע לקיץ רה, בגלל המילחמה ההיא, הנוטיכה הקסומה, קיץ אה, סבא, יידי איב.

ירושלים: קפה בנדד, הנוטיכה הקסומה, בר קר טוב ויאטנאם, החנינה של באבם, כפר קטן שלי, בגלל המילחמה ההיא, הקומיסאריח.

חיפה: הנוטיכה הקסומה, צוללת צהובה, יידי איב, בוקר טוב ויאטנאם.

תל-אביב:

*** החגיגה של באבט (גורדון), דומארק, מוצג גם בירושלים) — הארוחה המפוארת ביותר שנראתה על הבר בתורה על גמילות-חסדים. גבריאל אכסל מטיב לצעיר אווירה של כפר קטן הנופל בקיסמה של הצדקנות דרך הבטן.

*** קיץ אצל סבא (מוסיון, סאיוואן) — הו השיאו השיאן מגיש פרסקה ממחוז הולדתו על יחסים אנושיים בלי הרבה מילים.

*** יידי איב (חמון, ארצות-הברית), מוצג גם בחיפה) — קולנוע אמריקאי עמיד כפני הורקנות. פרסטון סרג'ס מוכיח מה אפשר היה לעשות בקולנוע כשהיה אסור עדיין להראות שני זוגות של כפות-רגליים מתחת לסרין אתר.

*** המודרניזם (דיונון, ארצות-הברית) — מכירת-חיסול של האמנות. אלן רודולף קובל על הוליווד השיקרית דרך משל משנות ה-20. האופנתיות של אמריקאים בפאריס. מקסים, אסטטי, אולי קצת ארוך. כדאי לסבול.

*** הקלות הבלתי-נסבלת של הקיום (טיילר, 2, ארצות-הברית, מוצג גם ברנד) — זה לא הספר של מילן קונדרה, אבל זו הרוטיקה נהדרת עם שלישיית-שחקנים מובילה: דניאל דיי לואיס עושה עיניים ללנה אוליון הברגי מגיית לשעבר ולולוילייט בינוש הצרפתיה.

*** טובעים במספרים (פאר, אונליה), מוצג גם באיפריה, ירושלים) — קומדיית נונסנס בריטית על שלוש נשים המטביעות את בעליהן ועל חוקר מקרימות שחושק בכל אחת מהן, וזון ומתוכם, לחסידי חידות שנתומות. פיטר (חוזן השורפים) גרינאוואי כמיטבו.

*** מילחמה וישלום (טיילר, ברית-המועצות) — תרגום קולנועי מונומנטלי לרומאן של לב טולסטוי. מתייחס בחרדת קודש למקור הספרותי. מימרי התמונות שמעלה סרג'י בוני-דארצ'וק הם חוויה יחידה במינה, שאין דוגמתה בקולנוע.

עדנה סיניר

אדם וחורבן

כפריים מלבישים שלד בדמותו של היטלר

שעיניה קרועות לרוחה למראה הזועות. הסרט מסתיים בהכרזת המסר הפאשיסטי המאיים גם היום, ומולו המסר ההומניסטי של קלימוב עצמו.

ללא ספק, סרט מדהים, רק בעייה אחת יש בו. לא נוח לדבר על השמדת עם במונחים של ביקורת אמנות, ועם העובדה שלעיתים קרובות מדי מתחטק כאן להתפעל מן המיומנות של הבימאי ומן הכישרון שלו, מסיטה, בסופו של דבר, את תשומת-הלב מן העיקר. למרות זאת, מומלץ לנשום עמוק, וללכת.

כבר נאמר, לא מעם, ביחס לסרט זה, שאפשר לקחת כל סעינה בנפרד, ולגלות שכל אחת מהן היא שיא בפני עצמו. בין אם זו הפתיחה שבה שני ילדים מחפשים שרידי ציוד צבאי בתוך דינות שוממות, לילה מופלא ביער שבו מתחלף גשם מרנין ומטהר במטר של פצצות רצחניות, או הצנייה מיוסרת של ביצה טובענית. שלא לדבר על המראות הנוראים של אסם מלא אדם המועלה באש, על נאצים מתעללים בניצולים המעסיים שברחו ממנו או על היית-מחמד על כתפו של קצין גרמני,

ציפור שיד

פורסט ויטאקר: לחיות את התפקיד

מבלבל, אבל כאן הוא ברור ומדויק להפליא. פורסט ויטאקר פשוט חי את התפקיד הראשי, מחמאה גדולה מזאת אי-אפשר להעניק לשחקן-קולנוע, ודיאן ונורה אינה מפגרת אחריו. רוב עלילותו של הסרט מתרחשת בלילה, כי רק אז חיים נגני הג'אז. הצילומים שבו כהים ודרמטיים מאוד ויש רק לקוות שיוקצנו כראוי בבתי-הקולנוע. המוסיקה היא חוויה לכל מי שאוהב ג'אז, אחרים יכולים להתרפק על דיוקן של אמן אמיתי עשוי למשעי. זה אמנם ארוך (163 דקות), אבל מרתק.

ביד (תכלת, תל-אביב, ארצות-הברית) — קלינט איסטווד הקשוח מגיש את הסרט הרגיש, האינטליגנטי והנבון ביותר שיצא השנה מהוליווד. זו ביוגרפיה של אחד מגדולי הנגנים שידע הג'אז מעולם, מוצגת בהזדהות מוחלטת עם הסיפור ובשליטה מלאה על המדיום שבו הוא מסופר.

צ'ארלי פרקר היה סקסופוניסט, שלוכותו נזקפת מהפכת הביטוב בג'אז, מהמכה ששינתה לחלוטין את פני המוסיקה. הוא נולד ב-1920 וכהגדרתו של סקוט פינצ'רלד, חי במסלול המהיר של החיים. כאשר הלך לעולמו, ב-1955, והוא עוד לא בן 35, סבר הרופא, שקבע את מותו, כי הוא בשנת ה-60 לחייו. הוא היה מכוון לסמים, נשוי לאשה לבנה, אבל ניהל רומאנים על ימין ועל שמאל, ובמירוץ מתמיד אחרי מקור-פרנסה, בתקופה שהג'אז עדיין לא נחשב לצורה מוסיקלית מכובדת בפני עצמה. למרות גילו הצעיר הספיק פרקר לזעזע את אמות-הסיפים של המוסיקה, שאב השראתו מכל הכיוונים, וזה כלל גם את סטראוינסקי, בין היתר. מהרבה בחינות היה אב-טיפוס של האמן המיוסר, המתענה, שמשלם ביוקר על כמיהתו לדעת יותר. סירטו של איסטווד מרשים, משום שאינו מנסה ליפות את הדמות או לשיר לה שירי-הילה סתמיים. גדולתו דווקא באנושיות הרבה שבו, וזה אומר גם ברגעי-החולשה הרבים שלו. הסרט מרשים בגלל סיבה נוספת: הוא מטייל בחופשויות מוחלטת קדימה ואחורה בתוך הזמן, תהליך שעשוי להיות

כרוניקה של כישלון

אורנלה מוטי: לא מזדקנת לעולם

הנפגעת, אבל סירבה להיפטר מן הזוהר שמתלווה לדמותה הפילוא כאשר מזקינים אותה, לקראת הסוף, ב-27 שנים ואז התוצאה היא פשוט נלעגת. רומרט אוררט, כבעלה המיועד, פשוט מגוחך בהערצתו העצמית, ואנתוני דילון הוא אמנם בחור יפה, אבל מי אמר לו שהוא שחקן? ואילו הסוף, המרוח ברומאנטיקה מזוימת, הוא פשוט מביד. נכון שהצילומים של פסקואלינו דה-סאנטיס יפים, וסצינת הריגה ודאי תזכיר את כרמן של אותו בימאי. אבל אלה בערך כל השבחים שאפשר להרעיף על הסרט.

כרוניקה של מוות ידוע מראש (גת, תל-אביב, איטליה) — עצוב מאוד לראות את הסרט הזה, אחרי סרטיו המדהימים הקודמים של פראנצ'סקו רוזי, מן הבימאים החשובים ביותר של מימנו. עצוב במיוחד, משום שהוא השתמש כאן בסיפור של גבריאל גארסיה מארקס, שנכתב כאילו בהשראתו של רוזי עצמו. הסיפור מתעד בדקדקנות מופלאה את הלילה הקודם לביצוע רצח של כבוד בעיירה קטנה בקולומביה. העיירה כולה יודעת שהרצח עומד להתבצע, חוץ מן הקדבר, ואיש אינו נוף אצבע אשה צעירה טוענת בליל התונתה שכבודה חולל על-ידי אחד מבני העיירה, ואחיה נדרשים לניקמת-דם. במשך לילה שלם הם מספרים לילה מי שרוצה לשמע אך הם עומדים לעשות, מתוך ביקורת, לביעה מי שרוצה לעדם. אף לא אחד מהם נאלצים בלית ברירה, לבצע את אשר הוטל עליהם. מארקס, באמצעות מספר כמעט שקוף, אוסף עדויות 27 שנים אחרי המעשה, ומפרט דקה לדקה מה עשו בני העיירה באותו לילה גורלי ואיך הסבירו לעצמם ולזולת, מדוע לא עשו למניעת מעשה-הדמים. כמעט התבקש שיבמאי כמו רוזי, אשר עסק פעמים רבות כליכך בהצגת זוויות שונות של אמת מוגבלת, ייעבד סיפור כזה לסרט. מה שלא התבקש הוא שייכנע לכל מיני תכתיבי-הפקה מטופשים. הוא עיבה את התפקיד המספר כדי שיתאים לשחקן חשוב, ג'יאן גארסיה וולונטה, המטייל בסרט בלי מטרה ותכלית. אורנלה מוטי, הסכימה אמנם להופיע בתפקיד הנערה

עדנה סיניר